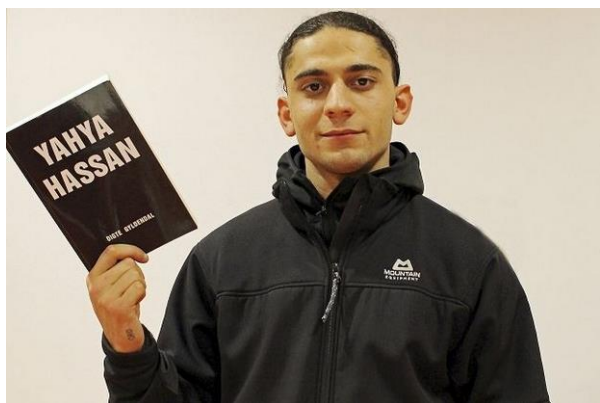

Autofiktion

Nøgleord: Autofiktion, fiktionsfri fiktion, performativ biografisme, dobbeltkontrakt

I begyndelsen af det nye årtusinde sker der et stilskeft i den danske litteratur. Hvor 1990'erne var præget af en minimalistisk og ordknap prosa, bliver romanskrivningen nu større i omfang og interessen for lyrik genopstår. Systemskeftet i 2001 og angrebet på World Trade Center ændrer både det indenrigs- og udenrigspolitiske klima. Mange forfattere reagerer på terrortrusler og finanskrise ved at vende blikket indad. Det bliver populært at skrive hjemstavnsfortællinger om det såkaldte Udkantsdanmark, og personlige kriser, diagnoser og sorg giver stof til en hyperrealistisk litteratur.

Se Yahya Hassan læse sit digt *LANGDIGT*:
<https://youtu.be/87SHkbA6wKI>

Litterat Poul Behrendt introducerer begrebet "Dobbeltkontrakten", hvor skellet mellem fakta og fiktion er udvisket. Genrerne selvbiografi og roman er ikke længere skarpt adskillelige. Forfattere som Knud Romer og Lone Hørslev leger med dette forhold ved at lade jeget i deres bøger dele fornavn med forfatteren og ligne forfatterens privatperson til forveksling.

Den litteratur, som omhandler levende personer og virkelige begivenheder, bliver kaldt autofiktion. Begrebet stammer fra den polsk-amerikanske forfatter Jerzy Kosinski (1933-1991), men det er nordmanden Karl Ove Knausgård og hans seksbindsværk "**Min kamp**" (2009-2011), der markerer vendepunktet for autofiktionens popularitet i Skandinavien. Det, selvom litteraturprofessor Hans Hauge mener, at "Min kamp" slet ikke er autofiktion, men fiktionsfri fiktion. Knausgårds vision er at skrive virkeligheden frem, og personerne i "Min kamp" er ikke fiktive karakterer, men levende mennesker af kød og blod. En af disse, onkel Gunnar, truede efter udgivelsen af det første bind med en injuriersag, hvilket Knausgård besvarede ved at skrive om det i bind 6.

Karl Ove Knausgård

Inspireret af Knausgård skriver Pablo Llambias det lyriske trebindsværk "**Monte Lema**" (2011), "**Hundstein**" (2013) og "**Sex Rouge**" (2013). Det er ca. 1000 siders dagbog på sonetform om Llambias' erfaringer med angstanfald og ulykkelig kærlighed.

Med internettets udbredelse og den teknologiske udvikling ændres forestillingen om bogen som et afsluttet, enkeltstående værk. De unge digtere Yahya Hassan og Asta Olivia Nordenhof er eksempler på, at pressedækning og brug af sociale medier medvirker til, at forfatterens privatperson og digtenes jeg ikke klart kan adskilles. Yahya Hassan debuterede i 2013 med digtsamlingen **”Yahya Hassan”** om sin opvækst i en dysfunktionel familie i en dansk ghetto. Den bliver den bedst sælgende danske digtsamling nogensinde og medfører en nyfundet interesse for lyrik. Asta Olivia Nordenhof modtager Montanas Litteraturpris 2013, både for bogudgivelsen **”det nemme og det ensomme”** (2013) og for sine litterære aktiviteter på sin blog.

Endelig udfordrer multi- og provokunstneren Claus Beck-Nielsen til stadighed grænsen for, hvad man kan og kan tillade sig som kunstner. I 2001 forsøgte han at opløse sin identitet, og efterfølgende arrangerede han sin egen begravelse. Romanen **”Suverænen”** fra 2008 om vennen Rasmussens rejse i Amerika endte i en retssag om individets ret til sin personlige historie. Beck-Nielsens værker er nogle af de mest yderligtgående eksempler på en performativ biografisk litteratur, hvor virkelige personer bliver iscenesat i en fiktion, der beskriver begivenheder så virkelighedstro, at læseren har svært ved at skelne fakta fra fantasi.

Andre tendenser i perioden

Mens mange forfattere henter inspiration til deres litteratur i privatsfæren, er der i perioden også forfattere, som skriver om politiske problemstillinger, postkolonialisme og globale udfordringer. I 2009 udkom Jakob

Ejersbos Afrika-trilogi, der er et civilisationskritisk portræt af desillusionerede vesterlændinge i Afrika. Andre problematiserer danskernes militære indsats i Irak og Afghanistan: Mikkel Brixvold skriver digte om soldaterlivet, mens Dy Plambeck, Lars Husum og Anne-Cathrine Riebnitzsky skildrer krigen i romanform. Et andet globalt fokus er klimaforandringer og økologi, der især bliver et emne i Lars Skinnebach og Theis Ørntofts poesi.

En anden tendens blandt især yngre forfattere er at skrive om samfundets syn på den mandlige og kvindelige krop samt seksualitet. Olga Ravn, Bjørn Rasmussen, Mette Moestrup og Josefine Klougart er nogle af de forfattere, der skriver om sex, køn og kropslighed.

På bogmarkedet og bestsellerlisterne dominerer kriminalromaner, mens Kristian Bang Foss, Lone Aburas, Lars Frost og Peter Højrup kombinerer humor og socialrealisme i deres romaner om hverdagslivet i Danmark efter finanskrisen.